

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (research and development : R & D) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research)	การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development)	การพัฒนาหลักสูตร
ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research)	การทดลองใช้หลักสูตร
ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development)	การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ส่วนคือผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเอกสาร และศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้วยแบบสัมภาษณ์ และด้วยแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเอกสาร ประกอบด้วย

ผลการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า ความมุ่งหมายและหลักการ ตามมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและตามมาตราที่ 24 ข้อ 4 ให้จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

ผลการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดให้พระพุทธศาสนาอยู่ในสาระที่ 1 ในจำนวน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและ

จริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 5) นอกจากนั้นหลักสูตรกำหนดให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน มาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัยและมีจิตสาธารณะที่ดำรง เป็นคนมีปัญญา ใน การใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาและการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

ผลการศึกษาลักษณะสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
และสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาพบว่า ในคำอธิบายรายวิชา โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัดและรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลาง หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเรื่องโอวาท 3 ได้จัดเนื้อหาการเรียนเรื่องเบญจศีล เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความเคารพพระรัตนตรัยปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน และสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมส่วนรวม

ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร
ฝึกอบรมประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร ลักษณะของหลักสูตรที่ดี ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เป็นแนวทางหรือกรอบที่ทำให้การดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ หลักสูตรต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล หลักสูตรที่ดีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกเนื้อหา กำหนดจัดประสบการณ์การเรียน การวัดและประเมินผล และในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การฝึกอบรมประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ประเภทของการฝึกอบรม เทคนิคและวิธี การฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม การประเมินหลักสูตรการฝึกอบรม พบว่า การฝึกอบรม มีความสำคัญ ที่ช่วยพัฒนาและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แก้ไขทัศนคติความรู้หรือความชำนาญงานให้ดีขึ้นโดยการฝึกอบรมได้นำวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า ให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาหาเหตุผล จากสถานการณ์ ตามวิธีการสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งให้นักเรียนคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก มองให้เห็นความจริงทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านคุณและโทษแล้วพิจารณาเลือก

ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องจากความรู้และข้อมูลดังกล่าว ได้นำผลการศึกษาทั้งหมด มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 – 6

ผลการศึกษาพระไตรปิฎกและพุทธวิธีในการสอน พบว่าการทำความเข้าใจจะนำไปสู่ความสุข ได้แก่การปฏิบัติตามกุศลกรรมบถ และข้อที่กระทำผิดเสมอ ได้แก่ อทินนาทานาเวรมณี คือ การลักขโมย โดยที่เมื่อทำผิดข้อนี้จะนำมาซึ่งการกระทำผิดข้ออื่นด้วยจึงวิเคราะห์ลักษณะอาการของการอทินนาทาน มาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความคิดและฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องต่อการไม่อทินนาทาน

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม พบว่าการฝึกอบรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติได้จริงดังเช่น (พระมหาสมชาย ฝ้ายผาบ, 2549, บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ศาสนพิธี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านทักษะการปฏิบัติงานกลุ่มรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับดี และมีความเหมาะสมมาก และด้านความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ภาพรวมแต่ละด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร ได้ปรับปรุงเรื่องเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้และพระครูปลัดเก่ง กัลยาณุกิตติคุณ,(2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนการประเมินพฤติกรรมทางวาจา ด้านมุสาวาท พบว่า พฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน หลังจากการฝึกอบรมลดต่ำกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาพรวมในระดับมากที่สุด

2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพปัญหาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญและแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้วยแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สอบถามปัญหาความสำคัญและความต้องการจำเป็น เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 21 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ตอนที่ 2 ปัญหาและความสำคัญ หลักการในการฝึกอบรม การกำหนดจุดหมายเนื้อหา กระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรม เทคนิควิธีการฝึกอบรม สิ่งที่ใช้ในการอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม การวัดผล ประเมินผล และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรม ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพทั่วไป ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

การศึกษาสภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 21 คน จำแนกตามเพศอายุวุฒิการศึกษาประสบการณ์ด้านการรับราชการประสบการณ์ในตำแหน่ง และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้คำร้อยละ นำเสนอดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. วุฒิต่างการศึกษา		
ปริญญาตรี	11	52.38
ปริญญาโท	5	23.81
อื่นๆ	5	23.81
2. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง		
ผู้เชี่ยวชาญ	5	23.81
ผู้บริหาร	5	23.81
ครูผู้สอน	11	52.38
3. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
น้อยกว่า 5 ปี	3	14.29
5 - 10 ปี	1	4.76
11 - 15ปี	3	14.29
มากกว่า 15 ปี	14	66.66
4. ประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร		
มี	18	85.71
ไม่มี	3	14.29

จากตาราง 5 พบว่า การศึกษาสถานภาพทั่วไปด้านตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 52.38 ด้านคุณวุฒิทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิ ปริญญาตรี ร้อยละ 52.38 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ทำงาน มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 66.66 และประสบการณ์ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.71

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหา และความสำคัญ หลักการในการอบรมกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรม เทคนิควิธีการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมระยะเวลาการฝึกอบรม การวัดผล ประเมินผล และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสำคัญ ทุกคนเห็นว่าควรจัดการอบรม โดยให้เหตุผลและ ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

1.1 เหตุผลที่ควรจัดการอบรมเนื่องจาก

1.1.1 เป็นปัญหาสะสมในพฤติกรรมของผู้กระทำและจะทำให้เกิดปัญหาในสังคม

1.1.2 สถานการณ์ในปัจจุบันมี ลุ่มเสี่ยง ในการดำเนินชีวิตและสังคมปัจจุบันขาดคุณธรรมด้านนี้มากเพราะขาดการดูแลจากสถาบันครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ต้องทำให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ลด ละเว้นจากเรื่อง อทินนาทาน การไม่ทำอทินนาทาน มีความสำคัญทั้งในด้านการประพฤติ การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ก็จะทำให้ทุกคนมีความสุข ผู้เข้ารับการอบรมจะเกิดคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีhiriโอดตปปะได้จำเป็นอย่างยิ่งต้องเกิดจากการฝึกปฏิบัติจนติดเป็นนิสัยและจะได้เป็นแบบอย่างให้ครูผู้สอนมาใช้สอน

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 เรื่อง อทินนาทาน สรุปลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สรุปได้ ดังนี้

2.1 คิดอยากได้ของคนอื่น

2.2 หยิบของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.3 ลักขโมยของของคนอื่นโดยที่เจ้าของไม่รู้

2.4 ใช้อุบายหลอกเอาเงินจากเด็กที่เล็กกว่า

2.5 หยิบ หรืออยากได้ของๆ คนอื่น เพราะไม่มีเงินซื้อ

2.6 เก็บสิ่งของได้แล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ

2.7 การสับเปลี่ยนของของตนที่ไม่ดีให้คนอื่น

2.8 หยิบจวยเงินของพ่อแม่หรือผู้ปกครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.9 ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืน

3. ผลการวิเคราะห์ด้านหลักการในการฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

3.1 ต้องให้ความรู้เพื่อเปลี่ยนทัศนคติ และฝึกปฏิบัติจริงให้ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนวคิด ครูคอยให้คำแนะนำ เรียนปนเล่น ใช้นิทานประกอบการอบรม จัดสถานการณ์ให้นักเรียนทราบถึงสาเหตุและผลอันเกิดจากอกตินาทาน

3.2 ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและฝึกให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดสมาธิ

3.3 ในการอบรมต้องสร้างความเป็นกันเอง ชี้แจงการอบรม ยกตัวอย่าง การทำความดี และทำไม่ดี บอกคุณและโทษของการอกตินาทาน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความละเอียดรอบาป และความเกรงกลัวต่อการอกตินาทาน

3.4 ต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนาหรือจัดขึ้นเฉพาะเน้นพฤติกรรมให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุด เพื่อสนองตอบปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมทางกายและเหมาะสมกับ วัย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

3.5 จัดกิจกรรมให้มากมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ร่วมกิจกรรมศึกษาด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และจัดหาสื่อจากอดีตจนถึงปัจจุบันมาถ่ายทอดให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นความเสียหายอันเกิดจากการกระทำ

4. เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและหลักการ ผลการวิเคราะห์ด้านการกำหนด จุดมุ่งหมาย สรุปได้ดังนี้

4.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มี คุณธรรม จริยธรรม นำความรู้

4.2 เพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการไม่อกตินาทานเรียนรู้ทักษะชีวิต และความพอเพียงในสิ่งที่ตนมีอยู่เพื่อนำใช้ใน ชีวิตจริง ประพฤติ ปฏิบัติตนให้ดีทั้งกาย วาจา และใจ

4.3 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สำนึก รู้ถึงคุณและโทษของการอกตินาทาน

4.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง อกตินาทาน และได้ปรับ พฤติกรรมทางกายด้านอกตินาทาน

4.5 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการประพฤติตามคุณธรรมในเรื่อง อกตินาทาน

5. ผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา

5.1 เนื้อหาที่จะอบรมในหลักสูตรอกตินาทาน เพื่อให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

5.1.1 การฝึกสมาธิ การพัฒนาจิตเจริญปัญญา

5.1.2 คุณและโทษของการอกตินาทาน ได้แก่ .ลัก ขโมย ฉก กรรโชก ปล้น ตู๋ ฉ้อ หลอกหลวง ปลอม ตระบัด เบียดบัง ลักลอบ สับเปลี่ยน ยกยอก สมโจร ปอกลอก รับสินบน ผลาญ หยิบฉวย

5.1.3 การปฏิบัติตนในศีล 5

5.1.4 กฎแห่งกรรม

5.1.5 หนทางแห่งการทำความดี

5.2 เนื้อหาที่จะอบรมในหลักสูตรอหินนาทาน ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเจริญงอกงาม ในด้านพุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สรุปได้ดังนี้

5.2.1 ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถเลือกวิธีที่ดีในการปฏิบัติตนได้

5.2.2 ต้องทำให้เกิดการเรียนรู้มีจิตสำนึกที่ดีและเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม

5.2.3 หลังจากการอบรมต้องช่วยปลูกฝังให้ผู้เข้ารับการอบรม รู้จัก กฎ ระเบียบ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังเจตคติที่ดี เรื่องการปฏิบัติตน และการรู้จัก ใช้สติในการปฏิบัติตนในศีล 5 ข้อ 2

5.2.4 ต้องทำให้เกิดความตระหนักมีจิตสำนึกที่ดีทำให้ไม่ อหินนาทานจนเกิดความเคยชิน และเกิดทักษะในการปฏิบัติตน

5.3 พฤติกรรมที่พึงชี้ว่า นักเรียนอหินนาทาน ในระดับประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

5.3.1 อยากรู้ของคนอื่นโดยไม่มีเหตุผล

5.3.2 ขโมยเงินเพื่อน เงินครู

5.3.3 ตู้อะไรของคนอื่นมาเป็นของตนเอง

5.3.4 ยักยอกสิ่งของเช่น หนังสือ สมุด ของใช้

5.3.5 สับเปลี่ยนเอาของคนอื่นที่ดีกว่ามาเป็นของตนเองแล้วเอา ของตนเองให้แทนเช่น รองเท้า

6. ผลการวิเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรมจากการสัมภาษณ์ สรุปผลการเสนอแนะ ได้ดังนี้

6.1 การแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรม ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ฝึกปฏิบัติ

6.2 การสาธิต บรรยาย สรุป

6.3 การบรรยายประกอบภาพ

6.4 มอบหมายงาน ทำงานกลุ่มโดยใช้ทักษะกระบวนการคิด

6.5 การเล่านิทาน

6.6 การดูวีดิทัศน์

6.7 การแสดงละคร บทบาทสมมุติ

6.8 การสร้างความตระหนัก

6.9 การนำเสนอผลงาน

6.10 อภิปราย สรุปผล

7. ผลการการวิเคราะห์เทคนิค วิธีการฝึกอบรม และกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมสรุปจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

7.1 การใช้สื่อ

7.2 การฝึกปฏิบัติจริง

7.3 โครงงาน

7.4 การบรรยาย

7.5 การจับทบาทสมมติ การสร้างสถานการณ์จริง

7.6 การเล่านิทาน

7.7 ศึกษาออกสถานที่

7.8 การยกตัวอย่าง ให้เห็นผลดี ผลไม่ดี ในการไม่กินนันทานและกินนันทาน และนำตัวอย่างผู้ที่ประกอบอาชีพสุจริตมีความพอเพียงและประสบผลสำเร็จจริง

8. ผลการวิเคราะห์สื่อที่ใช้ในการอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

8.1 สื่อสื่อที่ควรใช้ในการอบรม ได้แก่ แผนภูมิภาพ วีดิทัศน์ การ์ตูน เทป บันทึกเสียง เพลงธรรมะ เกม หนังสืออ่านประกอบ เชิญวิทยากร หรือบุคคลตัวอย่าง ที่นักเรียนชื่นชอบ ภาพยนตร์ นิทานชาดก ภาพข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ คดีที่ศาลตัดสินแล้ว

8.2 สื่อที่ใช้ในการอบรม การยกอุทาหรณ์ สถานการณ์จริง การเปรียบเทียบ จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยให้เหตุผล ดังนี้

8.2.1 เป็นสิ่งใกล้ตัว เป็นการส่งเสริมด้านการปลูกจิตสำนึก

8.2.2 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เด็กวัยนี้เป็นวัยต้องเรียนรู้ โดยใช้รูปธรรม การใช้สื่อจึงมีความจำเป็น

8.2.3 สื่อจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมสนใจ สามารถทำให้เกิดความเข้าใจ แยกแยะให้ผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ข้อมูลได้มีความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ ในการกระทำ และจะได้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างชัดเจน

8.2.4 ในการยกตัวอย่าง อาจไม่เห็นจริง ควรนำนิทานมา สอดแทรก

9. ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม สรุปจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

9.1 ใช้เวลา 2 -3 ชั่วโมง แต่ติดต่อกันเป็นระยะ 5 - 10 ครั้ง

9.2 ใช้เวลา 1 คืน- 2 วัน โดยให้ฝึกพุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

- 9.3 ใช้เวลา 1 - 2 วัน เพราะนักเรียนวัยนี้ความอดทนน้อย
- 9.4 ใช้เวลา 5 - 7 วัน จึงจะพอใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- 9.5 ภาคเรียนละ 3 วัน
10. ผลการวิเคราะห์การวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในการอบรม ที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม สรุปลงจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้
- 10.1 การสังเกตพฤติกรรม ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำกิจกรรม ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน
- 10.2 การสนทนา ชักถาม
- 10.3 การสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 10.4 แบบทดสอบ
- 10.5 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
- 10.6 การแสดงความคิดเห็นหลังการอบรม
- 10.7 สืบมาจากแบบสอบถาม
- 10.8 ประเมินทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
- 10.9 การเขียนรายงาน
- 10.10 การบรรยายสรุปความรู้ที่ได้รับ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรม ดังนี้**
1. ควรฝึกอบรมไม่นานนักในแต่ละช่วง และเว้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ เพราะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. ควรหาสื่อที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ให้มากในการจัดกิจกรรม จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสนใจ
3. ควรจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ที่สร้างความสนใจให้เด็กร่วมกิจกรรม
4. การจัดกิจกรรม ระยะเวลา ไม่เกิน 20 - 30 นาที
5. ควรจัดการอบรมทั้งชั้นเรียน และทั้งโรงเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กที่มีปัญหาทำงานร่วมกับเด็กไม่มีปัญหา
6. ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องปฏิบัติตนวันจากการอติหนาทานอย่างยั่งยืน
7. การจัดกลุ่มควรให้นักเรียนในกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่อ่านเขียนได้ และอ่านเขียนไม่ได้
8. บรรยากาศที่จัดควรจัดให้สบายอย่าดึงเครียดให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม
9. การวัดและประเมินผลให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยแบบสอบถาม
10. การอบรม เรื่อง อติหนาทาน ควรปลูกฝังตั้งแต่ที่บ้านโดยพ่อแม่ต้องคอยดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดี ที่โรงเรียนครูให้ความรู้ที่ครบถ้วนชัดเจน ดูแลสอดส่องและเป็น

ตัวอย่างที่ดีและควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เช่น มาเยี่ยมหรือเข้าอบรมด้วย ควรนำผู้เข้าอบรมไปศึกษาสถานที่จริงในแง่ของกฎหมาย เช่น สถานพินิจเด็กและเยาวชนเรือนจำต่างๆ สถานีตำรวจและศาลจังหวัด

เมื่อวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ตอน พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และวุฒิปัญญาตรีขึ้นไป ทุกคนมีความคิดเห็นว่า ควรนำเรื่อง การอทินนาทาน มาใช้ในการจัดการอบรม เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมลด ละหรือเลิกการอทินนาทาน เพราะสังคม ปัจจุบันขาดคุณธรรมด้านนี้มากสาเหตุเกิดจากขาดการดูแลจากสถาบันครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เพราะถ้านักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้อง จะทำให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม นำการกระทำที่ถูกต้องมาใช้ในชีวิตประจำวันจะทำให้เกิดความสุข ปัญหาที่พบในเด็กประถมศึกษาคือ.คิดอยากได้ของคนอื่น ขโมยเงินเพื่อน เงินครู .หยิบของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ลักขโมยของๆ คนอื่นโดยที่เจ้าของไม่รู้.ใช้อุบายหลอกเอาเงินจากเด็กที่เล็กกว่า.หยิบ หรืออยากได้ของๆ คนอื่น เพราะไม่มีเงินซื้อ ตูเอาสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตนเอง.ยกยอกสิ่งของเช่น หนังสือ สมุด ของใช้ เก็บสิ่งของได้แล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ การสับเปลี่ยนของของคนที่ไม่ดีให้คนอื่น หยิบฉวยเงินของพ่อแม่หรือผู้ปกครองโดยไม่ได้รับอนุญาต.ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืน ส่วนเนื้อหาในการอบรมหลักสูตร เรื่องอทินนาทาน ควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับศีล 5 หนทางในการทำความดี การฝึกสมาธิ ความรู้เรื่องโทษของการอทินนาทาน เพื่อให้เกิดสติรู้จักคิดก่อนทำ และก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

หลักการในหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน ควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ประสบการณ์ตรง ได้ฝึกปฏิบัติมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำตัวอย่างหรือจัดสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกคิดวิเคราะห์ สำหรับจุดมุ่งหมายในหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง อทินนาทาน ควรให้ผู้เข้ารับการอบรมลด ละเลิกการอทินนาทานให้ประพฤติดีทั้งกาย วาจา และใจ และกระบวนการใช้ในการอบรม ควรจัดบรรยายให้นักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมเห็นคุณและโทษของการอทินนาทาน สรุป รายงาน และเสนอผล สื่อที่ใช้ในการอบรมควรเป็นสื่อ ที่สามารถช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดจิตสำนึกมีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความไม่ดี ให้เห็นคุณของการไม่อทินนาทาน โทษของการอทินนาทาน สื่อที่ควรนำมาอบรม ได้แก่ วีดิทัศน์ การ์ตูน เทปบันทึกเสียง เพลงธรรมะ เกม หนังสืออ่านประกอบ นิทานชาดก ภาพข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ คดีที่ศาลตัดสินแล้ว สถานการณ์จำลอง ระยะเวลาการอบรม พบว่า นักเรียนที่เรียนที่มีอายุระหว่าง 9-12 ปี จะมีความสนใจและตั้งใจทั้งความอดทนในระยะสั้นจึงควรใช้ระยะเวลา 3 วัน การวัดผล ประเมินผล ประเมินจากแบบทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม สสำรวจจากแบบสอบถาม

สรุปได้ว่า การอบรมควรเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณของการไม่อทินนาทาน และโทษของการอทินนาทาน ซึ่งตามหลักพระพุทธศาสนา วิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณและโทษเป็นขั้นหนึ่งของวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ โดยพิจารณาว่า สิ่งที่ทำนั้นหากปฏิบัติ

ต่อไป หรือลด ละ เลิก อย่างไรก็ดีจะเกิดคุณมากกว่า การใช้สติปัญญาในการเลือก แล้วให้พิจารณาเลือกสิ่งที่ดีที่สุด

2.2 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้วยแบบสอบถามสำหรับนักเรียน
สอบถามสถานภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการ ความจำเป็น เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรีเขต 2 จำนวน 30 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การนำเสนอแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการ ความจำเป็น วิธีการฝึกการอบรม และการ วัดผล ประเมินผล ในการฝึกอบรม

2.1 ปัญหาในการฝึกอบรม

2.2 ความต้องการ ความจำเป็น

2.3 วิธีการฝึกการอบรม

2.4 การวัดผล ประเมินผล ในการฝึกอบรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรม ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	17	56.67
หญิง	13	43.33
2. อายุ		
7 – 8 ปี	-	-
9 – 10 ปี	15	50.00
10 ปี ขึ้นไป	15	50.00
3.อาชีพผู้ปกครอง		
รับจ้างทั่วไป	26	86.67
ค้าขาย	-	-

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3.อาชีพผู้ปกครอง	-	-
เกษตรกร	3	10.00
รับราชการ	1	3.33
4.ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับใคร		
บิดา มารดา	18	60.00
ญาติ	12	40.00
ไม่ใช่ญาติ	-	-

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย ร้อยละ 56.67 มีอายุเฉลี่ย 9 – 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป เท่ากันคือร้อยละ 50.00 อาชีพผู้ปกครองส่วนมากมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 86.67 และการพักหรืออาศัยอยู่กับบิดา มารดา ร้อยละ 60.00

ตอนที่ 2 ปัญหา ความต้องการ ความจำเป็น วิธีการฝึกอบรม และการวัดผล ประเมินผลในการฝึกอบรม ดังตาราง 7 – 10

ตาราง 7 จำนวนร้อยละปัญหา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

รายการ	มีปัญหา		ไม่มีปัญหา	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. เนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	10	33.33	20	66.67
2. ความรู้ในการปฏิบัติตนตามแนวทางคำสอนพระพุทธศาสนา	8	26.67	22	73.33
3. ทักษะในการปฏิบัติตนตามแนวทางคำสอนของพระพุทธศาสนา	21	70.00	9	30.00

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	มีปัญหา		ไม่มีปัญหา	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	25	83.33	5	16.67
5. ด้านความรับผิดชอบตนเองต่อครอบครัวและสังคม	24	80.00	6	20.00
6. ด้านการประพฤติ การปฏิบัติตน -ของนักเรียนเกี่ยวกับศีล 5				
ข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์	24	80.00	6	20.00
ข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์	28	93.33	2	6.67
ข้อที่ 3 ห้ามประพฤติผิดต่อลูกเมียผู้อื่น	3	10.00	27	90.00
ข้อที่ 4 ห้ามพูดปด	24	80.00	6	20.00
ข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา	1	3.33	29	96.67

จากตาราง 7 พบว่าปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 เป็นปัญหามากที่สุดคือด้านการประพฤติการปฏิบัติตนของนักเรียนเกี่ยวกับศีล 5 ข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ ร้อยละ 93.33 และรองลงมาคือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันร้อยละ 83.33 และ ข้อที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือศีล 5 ข้อ 5 ข้อ ห้ามดื่มสุรา มีปัญหา ร้อยละ 3.33

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับ ความต้องการ ความจำเป็นในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

รายการ	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้	27	90.00	3	10.0
2. เนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม	28	93.33	2	6.67
3. การฝึกปฏิบัติในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	25	83.33	5	16.67

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4. การฝึกปฏิบัติตนในด้านความรับผิดชอบต่อนตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม	26	86.67	4	13.33
5. การฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับเบญจศีล (ศีล 5)				
ข้อที่ 1 ห้ามฆ่าสัตว์	21	70.00	9	30.00
ข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์	28	93.33	2	6.67
ข้อที่ 3 ห้ามประพฤติดัดต่อลูกเมียผู้อื่น	1	3.33	29	96.67
ข้อที่ 4 ห้ามพูดปด	24	80.00	6	20.00
ข้อที่ 5 ห้ามดื่มสุรา	4	13.33	26	86.67

จากตาราง 8 พบว่า ความต้องการ ความจำเป็นรายข้อในการฝึกอบรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 มีความต้องการมากที่สุดคือข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์และเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมร้อยละ 93.33 และข้อที่เป็นความต้องการน้อยคือศีล 5 ข้อ 3 ห้ามประพฤติดัดต่อลูกเมียผู้อื่น ร้อยละ 3.33

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับวิธีการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

รายการ	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
วิธีการฝึกอบรม				
1. บรรยายโดยพระสงฆ์	23	76.67	7	23.33
2. ศึกษาเอกสารที่(วัดป่าหลักร้อย,สถานีตำรวจลำสนธิ)	28	93.33	2	6.67
3. วิดีทัศน์/สื่อประกอบการบรรยาย	27	90.00	3	10.00
4. การยกตัวอย่างและเปรียบเทียบ	26	86.67	4	13.33

จากตาราง 9 พบว่า วิธีการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 มีความต้องการวิธีการฝึกอบรมมากที่สุดคือ ศึกษานอกสถานที่ ร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ วิดิทัศน์สื่อประกอบการบรรยาย ร้อยละ 90.00 และน้อยที่สุดคือบรรยายโดยพระสงฆ์ร้อยละ 76.67

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับ ความต้องการในวิธีการการวัดผลประเมินผล ในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

รายการ	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การทดสอบ	29	96.67	1	3.33
2. การสังเกตพฤติกรรม	27	90.00	3	10.00
3. การสอบถาม	24	80.00	6	20.00
4. การสัมภาษณ์	17	56.67	13	43.33

จากตาราง 10 พบว่าความต้องการในด้านวิธีการการวัดผลประเมินผล ในการฝึกอบรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 มีความต้องการมากที่สุด คือ การทดสอบร้อยละ 96.67 รองลงมาคือการสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 90.00 และที่น้อยที่สุดคือ การสัมภาษณ์ร้อยละ 56.67

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรม

จากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 นักเรียนมีความรู้ด้านเนื้อหาตามหลักสูตร แต่ในการประพฤติดนด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะศีล 5 ข้อ 2 ได้แก่ การลักขโมย เป็นข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ถือปฏิบัติอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการหยิบบจวบ จนเป็นความเคยชิน และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นสมควรจัดการอบรม เพื่อให้ลดพฤติกรรมให้น้อยลง เพราะมีประโยชน์ที่จะช่วยให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) : การพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาผลของการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาพระไตรปิฎก พุทธวิธีในการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม อีกทั้งรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลจากการสอบถามนักเรียน นำผลมา

วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมอภินาทานและได้ดำเนินการร่างหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอภินาทานสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหา กระบวนการอบรม แล้วนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบความสอดคล้องประกอบด้วยหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม กิจกรรมและสื่อประกอบ ระยะเวลาการฝึกอบรม การวัดฝึกอบรมผลและประเมินผลฝึกอบรม การดำเนิน การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ผู้วิจัยได้ทำหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 หลักการและเหตุผล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสอบถามและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ปัญหาและความต้องการจำเป็นมาพัฒนาหลักสูตร มากำหนดเป็นหลักการ

1.2 จุดมุ่งหมาย เพื่อต้องการหาวิธีการให้ผู้เข้ารับการอบรม ลด ละ เลิก จากการทำอภินาทาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จึงนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง อภินาทาน
2. เพื่อ ลด ละ เลิก พฤติกรรมอภินาทานและได้ปรับพฤติกรรมทางกาย
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สำนึก รู้ถึงคุณและโทษของการอภินาทาน
4. เพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการไม่อภินาทานเรียนรู้ทักษะชีวิตและความพอเพียง

5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการประพฤติตามคุณธรรมในเรื่อง อภินาทาน

1.3 เนื้อหาสาระ กำหนดเนื้อหาจากหลักสูตร สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อภินาทาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักสูตร แบ่งออกเป็นเนื้อหาสาระ ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมประกอบด้วย

1. พิธีเปิดและมอบตัวเป็นศิษย์
2. สมာธิ สติและประโยชน์ของการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา
 - 2.1 ความหมายของสมาธิและสติ
 - 2.2 ประโยชน์ของการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา

3. ความรู้ทั่วไปของการอภินันทาน
 - 3.1 ความหมายของการอภินันทาน
 - 3.2 องค์ประกอบของอภินันทาน
 - 3.3 ประเภท และพฤติกรรมของอภินันทาน
4. พระคุณของแม่(กำเนิดมนุษย์)
5. คุณของการไม่อภินันทาน โทษของการอภินันทาน
6. กษัตริยาธิราชชนชาติไทย
7. กฎแห่งกรรม
8. บุคคลตัวอย่าง
 - 8.1 การประกอบอาชีพที่สุจริต (นายอภิรักษ์ แซ่ฮ้อ)
 - 8.2 ความพอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ (นายเย็น แก้วมณี)

1.4 ระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 คืน 3 วันคือวันที่ 21- 23 สิงหาคม 2553เป็นเวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 27 ชั่วโมง 30 นาที

1.5 กระบวนการฝึก

1. จัดเนื้อหา สาระ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการเรียนการสอน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และด้านจิตวิทยา
2. ดำเนินการฝึกอบรมในแต่ละเรื่องตามหลักสูตร
3. ชี้แจงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งจากการศึกษาออกสถานที่, บรรยาย ดูวีดีทัศน์ การฝึกคิดเปรียบเทียบส่วนตัว (ด้านคุณ) ของการไม่อภินันทาน และส่วนเสีย (ด้านโทษ) ของการอภินันทาน
4. แบ่งกลุ่ม มอบหมายงานให้ปฏิบัติ
5. นำเสนอผลงาน
6. สรุป อภิปรายผล
7. วิทยากรสามารถปรับเปลี่ยนตารางการฝึกอบรม เนื้อหา เวลาได้ตามความเหมาะสม

1.6 วิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรม

1. การบรรยาย
2. การฝึกคิดเปรียบเทียบ
3. การฝึกปฏิบัติ

4. ชมวีดิทัศน์
5. ศึกษาเอกสารสถานที่
กิจกรรม

1. ฝึกการคิดคนเดียว/ กลุ่ม
2. การรายงานเสนอผลการปฏิบัติ
3. แบ่งกลุ่มฝึก ปฏิบัติ

1.7 สื่อประกอบการอบรม

สื่อ/อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องอทินนาทาน
2. อุปกรณ์ฝึกปฏิบัติสำหรับการฝึกอบรม เช่น กระดาษโรเนียว เอ 4 กระดาษชาร์ทกละสี ปากกาเมจิกกละสี ชาติั่งสำหรับแสดงผลงานจากการฝึกปฏิบัติ คลิปหนีบกระดาษ ดินสอ ยางลบ

3. คอมพิวเตอร์
4. เครื่องฉาย Projector
5. เครื่องปริ้นเตอร์

1.8 การวัดและประเมินผล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบสังเกตพฤติกรรมทางกายด้านอทินนาทาน
3. แบบประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง

เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเรียบร้อยแล้ว นำหลักสูตรดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรฉบับร่างข้อเสนอแนะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขโดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แต่ละรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งสรุปได้ว่า ส่วนประกอบของหลักสูตรฉบับร่างมีความเหมาะสมและสอดคล้อง ดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความหมาย
1. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3 ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
.8 ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9 ความสอดคล้องของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องในการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง อทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าทุกประเด็นของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) : การทดลองใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 –6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ทดลองใช้หลักสูตร กับกลุ่มตัวอย่างโดยได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 –6จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม ปีการศึกษา 2553

อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ก่อนดำเนินการอบรม ระหว่างการอบรม และหลังการอบรม ดังนี้

ก่อนดำเนินการฝึกอบรม

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอทินนาทาน สารระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 -6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง แบบกลุ่มเดียว โดยได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม ปี การศึกษา 2553 เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 30 คน ได้ ดำเนินการฝึกอบรมในระหว่างวันที่ 21-23 สิงหาคม พุทธศักราช 2553 ตรงกับวันเสาร์วัน อาทิตย์ และวันจันทร์ เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ วัดท่าเยี่ยม อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ทดลอง ใช้หลักสูตรตามกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณา ถึงผลที่เกิดจากกระบวนการทดลองใช้หลักสูตรรายละเอียดของการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องอทินนาทาน สารระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนทดลองใช้หลักสูตร ภายหลังจากผู้วิจัยได้ทำการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรฉบับทดลองใช้ และกำหนดวันที่จะดำเนินการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้วได้เตรียมการฝึกอบรม ดังนี้

1.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเสนอผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอเก็บข้อมูล และกำหนดวันประชุมชี้แจงรายละเอียด ประชุมกรรมการประกอบด้วย คณะ พระวิทยากร คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน กลุ่มสารระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 -6 เพื่อทดลองใช้หลักสูตร

1.2 ประสานงาน กับผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมเพื่อให้ทางโรงเรียนทำ หนังสือแจ้งผู้ปกครองนักเรียน และเตรียมการในเรื่องบทบาทหน้าที่ของครู และสิ่งที่เป็นที่ นักเรียนจะต้องนำมาอยู่วัด โดยแนบตารางฝึกอบรม พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรม เรื่องอทินนาทาน ที่จัดขึ้น ณ วัดท่าเยี่ยม ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี และขอใช้ เกียรติบัตรของโรงเรียนในการมอบให้แก่นักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้งหมด

1.3 เรื่องของสถานที่ฝึกอบรม ขออนุญาตจากเจ้าอาวาสวัดท่าเยี่ยมขอใช้การ ฝึกอบรม ณ วัดท่าเยี่ยม อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

1.4 ประสานงานกับพระวิทยากร ผู้วิจัยได้อาราธนาพระวิทยากร ที่มีความ เหมาะสมกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มาจากหลายแห่ง และประสานงานคณะครูสังเกต พฤติกรรมทางกายโดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.5 การเตรียมเอกสาร ในการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสาร ประกอบการฝึกอบรม ประกอบด้วย เอกสารประกอบการฝึกอบรมแก่นักเรียน และหลักสูตรฝึกอบรมแก่พระวิทยากร โดยมีเนื้อหาตามหลักสูตรที่ฝึกอบรม แบ่งออกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังฝึกอบรม และประเมินผลเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม แบบสังเกตพฤติกรรมทางกายด้านอิทินนาทาน

1.6 แจกกระบวนการอบรม ทำความเข้าใจในระหว่างการอบรมของครูผู้สอน และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 และขอความร่วมมือในการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินตนเองทางการกระทำด้านอิทินนาทาน ก่อนดำเนินการอบรม และหลังการอบรม

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการฝึกอบรมระหว่างวันที่ 21- 23 สิงหาคม 2553 รวมเวลา 2 คืน 3 วัน มีการพักค้างคืน ณ วัดท่าเยี่ยม ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี

ระหว่างดำเนินการอบรม

ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอิทินนาทานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรีผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม ทั้งหมด 30 คนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง(purposive sampling) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร ตามกิจกรรม และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8 แผนดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พิธีเปิดและมอบตัวเป็นศิษย์เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเปิดการฝึกอบรมและมอบตัวเป็นศิษย์ของนักเรียนจากการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนเข้าใจพิธีการและระเบียบด้านต่างๆ และมีความพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรม แสดงออกถึงความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตนในการเข้าศึกษาเล่าเรียน รู้จักวิทยากรที่มาให้ความรู้ หรือมาให้การอบรมนักเรียนมีความสนใจตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมด้านต่างๆของกระบวนการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี เน้นกิจกรรม ธรรมปฏิบัติสนธการประกอบการดำเนินการคือ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัย แนะนำขั้นตอนของการปฏิบัติตน เมื่อเข้าสู่ที่ประชุม การทำความเคารพพระอาจารย์ เคารพครู และเคารพสถานที่ ฝึกความเป็นระเบียบ ยืน เดิน นั่ง ตามโอกาสต่าง ๆ เน้นความเป็นระเบียบเรียบร้อย ฝึกการไหว้ และกราบพระแบบพร้อมเพรียงกัน (อัญชลี พนมมือ , วันทา ยกมือไหว้ และอภิวาท กราบลงแบบสงบ) ปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย ชี้แจงให้คณะครู นักเรียนทราบก่อนถึงขั้นตอนพิธีการต่างๆ และกำชับให้อยู่ในอาการสงบกาย วาจา และเน้นปลูกฝังความศรัทธาความเลื่อมใส จากการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นมีความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรม โดยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 2 พิธีเปิด หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอภินิหาราน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ณ วัดท่าเยี่ยม อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 ประธานฝ่ายฆราวาสจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (ตัวแทนนักเรียน 1 คน ถือเทียนชนวน) กราบอาราธนา พระครูประดิษฐ์นวกการ เจ้าคณะอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรีซึ่งเป็นประธานฝ่ายสงฆ์สวดอาสนะเพื่อทำพิธีเปิดแสดงโอวาทข้อคิด

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยกล่าวนำบูชาพระรัตนตรัย นักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้ที่เกี่ยวข้องในพิธีกล่าวตาม

ขั้นที่ 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวรายงานถึงความเป็นมาของการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องอภินิหาราน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 หลักการและเหตุผล พร้อมทั้งจุดมุ่งหมาย จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพร้อมปฏิบัติกิจกรรม ด้วยอาการสงบกาย วาจา เป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 พิธีมอบตัวเป็นศิษย์

เป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับการมอบตัวเป็นศิษย์กับพระอาจารย์ และผู้ให้ การอบรม อันเป็นประเพณีมาแต่ครั้งโบราณกาลทุกยุคทุกสมัย เพื่อให้ผู้เป็นครูจะได้ทำ การอบรม สั่งสอนได้เต็มที่เต็มกำลังความสามารถ ส่วนผู้ที่เป็นศิษย์ก็จะได้ทำการศึกษาเล่าเรียนได้อย่าง เต็มความสำครใจโดยที่ไม่มีความกลางแกลงสงสัยอะไร ซึ่งมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 ตัวแทนนักเรียน(นักเรียนชายหญิง จำนวน 2 คน) กล่าวคำมอบตัว เป็นศิษย์ต่อหน้าคณะสงฆ์และคณะครู (ภาคผนวก)

ขั้นที่ 2 ตัวแทนนักเรียนถวายพานธูปเทียนแพเครื่องสักการะแก่ตัวแทน คณะสงฆ์คือ พระครูประดิษฐ์นวกการ เจ้าคณะอำเภอลำสนธิ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยกล่าวคำอาราธนาศีลและสมาทานศีล

ขั้นตอนที่ 4 ประธานฝ่ายสงฆ์กล่าวสัมโมทนียกถาและ เปิดการฝึกอบรม เรื่อง อภินิหาราน ซึ่งสรุปการแสดงโอวาทข้อคิดได้ว่าการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมเป็นวิธีการหนึ่ง ของการเรียนรู้ด้วยวิธีปฏิบัติจริง เรียนรู้จากธรรมชาติ หากนักเรียนมีความตั้งใจ มุมานะ และ อดทน ที่จะประพฤติตน ตามข้อกำหนดระเบียบของการอยู่วัด รับฟังคำสอนของพระอาจารย์ ด้วยจิตที่สงบ ไคร่ครวญคำสอนด้วยเหตุผล จนกระทั่งเกิดปัญญา สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ จาก การกล่าวคำอาราธนาศีล 5 ได้พร้อมเพรียงกันถูกต้องตามอักขระวิธีภาษาบาลี มีความสนใจ สนองตอบต่อกิจกรรม และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงทำให้บรรยากาศบริเวณสถานที่เปิด เต็มไปด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

ขั้นตอนที่ 5 ปฐมนิเทศ แนะนำวิทยากร/ชี้แจงระเบียบเรื่องการอยู่ค่าย

เป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับกฎระเบียบและการอยู่ค่ายฝึกอบรม การปฐมนิเทศ เป็นการแสดงออกให้รู้ว่าพิธีการต่าง ๆ นั้นจะเริ่มอย่างเป็นทางการและจริงจัง โดยเป็นวิธีการซึ่งจะเป็นการแนะนำวิทยากรที่มาให้ความรู้ หรือมาให้การอบรม พร้อมทั้งมีการแนะนำกฎระเบียบต่าง ๆ ในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรเรื่องอภินิหารทานด้วย ในส่วนของการแนะนำพระวิทยากรนั้น อันเป็นการบ่งบอกถึงว่าพระวิทยากรแต่ละรูป นั้นมีวิทยฐานะระดับไหน จำพรรษาอยู่ที่วัดไหน และกำลังทำอะไรอยู่ ซึ่งมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

1. แนะนำพระวิทยากรผู้วิจัยดำเนินการกล่าวแนะนำพระวิทยากรที่มาให้ความรู้
2. ชี้แจงระเบียบกติกากการอยู่ค่ายฝึกอบรมผู้วิจัยดำเนินการชี้แจง กฎระเบียบกติกากการอยู่ค่ายฝึกอบรมหลักสูตรเรื่องอภินิหารทานว่าการอยู่ค่ายต้องวางตัวอย่างไร และมีกฎระเบียบมากน้อยเพียงใด

3. จัดระเบียบการนั่ง ชี้แจงเรื่องที่พัก

ขั้นตอนที่ 6 รับประทานอาหารอย่างมีสติ

เป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับกฎกติกามารยาทในการรับประทานอาหารการรับประทานอาหารอย่างมีสติ เป็นกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการกินอยู่อย่างมีสติ เพราะว่าคนเราเกิดมานั้นต้องเกี่ยวข้องกับกาการกิน แล้วเมื่อเกี่ยวข้องกับกาการกินนั้นจะทำอย่างไรถึงจะเป็นคนทีกินเป็น และรู้เห็นคุณค่าของอาหารแต่ละมื้อว่าอย่างไรมีคุณค่ามากอย่างไรมีค่าน้อย จะได้เลือกอาหารการกินได้อย่างถูกต้องและไม่ฟุ่มเฟือยอันเป็นการสร้างนิสัยให้รู้จัก การกินอยู่อย่างพอเพียงอีกทางหนึ่งด้วยการรับประทานอาหารแต่ละมื้อแต่ละครั้งนั้นจะต้องมีการกล่าวคำพิจารณาอาหารในการรับประทานอาหารทุกครั้ง

ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ข้อใช้เวลา 30 นาที โดยยึดจุดมุ่งหมายและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรมผลการประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 8.80 คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 13 คะแนน และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 5 คะแนน จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจในการทำแบบทดสอบและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสมาธิ สติและประโยชน์ของการบริหารจิตเจริญปัญญาวิธีการนั่งสมาธิที่ใช้เป็นของหลวงพ่อเทียน โดยร่วมกันร้องเพลงพายเรือ เพื่อจัดกลุ่มให้ได้ 6กลุ่ม แล้วให้นักเรียนเล่นเกมสาริกาป้อนเหยื่อ พระวิทยากรให้ความรู้เรื่องความหมายของสมาธิและประโยชน์ของการบริหารจิตเจริญปัญญาและบรรยายถึงการนั่งสมาธิตาม แนวทางการเจริญสติแบบหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก โดยดูจาก power point ซึ่งการเคลื่อนไหวเป็นสาระสำคัญของการเจริญสติและในขณะที่ปฏิบัติไม่ต้องหลับตา และฝึกปฏิบัติจากพระวิทยากร เพื่อให้นักเรียนบอกขั้นตอนการนั่งสมาธิ นั่งสมาธิได้จริงและบอกถึงประโยชน์ของการบริหารจิตเจริญปัญญา นักเรียนตั้งใจในการฝึกนั่งสมาธิเป็นอย่างดี มีความสำรวมกายวาจา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และพฤติกรรมของอทินนาทาน โดย พระวิทยากรสนทนากับนักเรียนถึงข่าวประจำวัน ที่เกี่ยวกับอทินนาทาน และให้ความรู้เรื่องความหมาย องค์ประกอบประเภท พฤติกรรมของ อทินนาทาน และนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เพิ่มจากใบความรู้ แล้วไปตอบคำถามลงในใบงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียนผู้วิจัยเล่านิทาน เรื่อง ที่สุดของหวัชไมยจาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสนทนา ชักถาม และให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ข่าวปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้ฝึกคิด แสดงความคิดเห็นจากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจดี มีการศึกษา แสวงหาความรู้จากเอกสาร สื่อ บรรยากาศของการอบรมเป็นกันเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับพระคุณของแม่ (กำเนิด มนุษย์) จากวีดิทัศน์จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความซาบซึ้ง และ คิดถึงบุญคุณของ พ่อ แม่ จากการที่นักเรียนบางคนร้องไห้ออกมาโดยไม่อายพวกเพื่อน ๆ เมื่อ รับฟังการบรรยาย เรื่องพระคุณ พ่อ แม่ และมีความสนใจ ตั้งใจดูสื่อของพระวิทยากรที่นำมา ประกอบการบรรยาย (กำเนิดมนุษย์) สุดท้ายกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึก เรื่องความกตัญญูกตเวที ให้กับนักเรียน และอาศัยช่วงเวลาที่นักเรียนมีจิตใจตั้งมั่นนี้ ทำพิธีขอขมาในสิ่งที่เคยผิดพลาด ประพฤติปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณทั้งหลายมุ่งเน้นผู้ให้กำเนิดและตั้งจิตอธิษฐาน (เจตคติ) ปฏิญาณ ตนต่อหน้าพระรัตนตรัยตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ว่า ข้าพเจ้าจะเป็นลูกที่ดีของ พ่อแม่ โดยนักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณของการไม่อทินนาทาน โทษของการอทินนาทาน โดยในภาคเช้าให้นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ที่วัดป่าหลักร้อย อําเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยพระวิทยากรและผู้วิจัยให้ความรู้และดูแลอย่างใกล้ชิด และในภาคบ่ายที่สถานีตำรวจลำสนธิอําเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรีและศึกษากรณีศึกษา เรื่องจริง จากศาล โดย power point จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความตื่นตัว มีความกระตือรือร้นมีความสนุกสนานที่ได้ศึกษานอกสถานที่ มีความสุขกับการวาดภาพ เรื่อง โทษของอทินนาทาน เห็นรูปปั้นที่ทำให้เกิดความละอายและเกรงกลัวต่อบาป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ กษัตริยาธิราชชนชาติไทย จากวีดิทัศน์กิจกรรมนี้เป็นการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกให้รักประเทศชาติ รักพระพุทธศาสนา และ รักพระมหากษัตริย์ซึ่งทั้ง 3 สถาบันเป็นสถาบันที่มีอุปการคุณกับชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งเป็นการปลูกฝังถึงการร่วมกันทำนุบำรุงรักษาสถาบันทั้ง 3 อีกทางหนึ่งด้วยอันเป็นการสืบ สานเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษของเราที่ได้ทำการฝ่าฟันและต่อสู้เสียเลือดเสียเนื้อมามีไข่น้อย จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความตั้งใจและสนใจ ศึกษาหาความรู้ แสดงความคิดเห็น ชักถามข้อสงสัย และตอบคำถามจากการชักถามของวิทยากร มีความพึงพอใจต่อ รูปแบบการจัดกิจกรรม เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎแห่งกรรมเป็น เรื่องของ หลักกรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ให้ข้อคิด แก่ผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องของหลักการทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นการสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องในทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมเพื่อความ เข้าใจที่ถูกต้องอันจะให้เกิดความงมงายในเรื่องกฎกรรม โดยนักเรียน ศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งแบ่งกลุ่มให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้ฝึกคิดแสดง ความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนบอกกฎแห่งกรรมที่เกิดจากการอหิงสาทานจากการสังเอด พุทธิดกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนมีการซักถามพระวิทยากรมีความสนใจตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ของกระบวนการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลตัวอย่างประกอบอาชีพที่ สุจริต(นายอภิรักษ์ แซ่ฮ้อ) ความพอเพียงในชีวิต (นายเย็น แก้วมณี) โดยนักเรียน ศึกษาเรื่อง บุคคลตัวอย่างจาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างที่ดีและนำไปปรับใช้ ใน ชีวิตประจำวันได้จากการสังเอดพุทธิดกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความตั้งใจและสนใจ ศึกษาหา ความรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีการจดบันทึก แสดงความคิดเห็น ซักถามข้อสงสัย

ทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมกับนักเรียน ใช้เวลา 30 นาที โดย ยึดจุดมุ่งหมาย และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรม ผลการ ประเมินผล ค่าเฉลี่ย 15.40 คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 19 คะแนน และคะแนนต่ำที่สุดอยู่ 12 คะแนน จากการสังเอดพุทธิดกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจในการทำแบบทดสอบ และให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถาม ใน ภาพรวม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องอหิงสาทาน มีความเหมาะสมมาก ส่วนใหญ่มีการ ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 (ฉบับแก้ไขปรับปรุง 2546) การจัดการศึกษาตาม มาตรา 6 ที่ว่าการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และ คุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพิธีปิดการฝึกอบรม และมอบเกียรติบัตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำพิธี ขอมมาคณะสงฆ์ทุกรูป ที่อาจประพดิสว่างเกินโดยไม่ได้ตั้งใจ ทางกาย วาจา และใจ เพื่อความ เจริญก้าวหน้าในชีวิตการศึกษาต่อไป ตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ซึ่งในพิธีปิดผู้วิจัยได้ เรียนเชิญ นายสมพงษ์ รักษาราษฎร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม เป็นประธานฝ่าย ชรราวาส และกราบอาราธนาพระสงฆ์ ปัญญาโณ เจ้าคณะตำบลลำสนธิ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ มอบเกียรติบัตร และแสดงโอวาทข้อคิด ปลุกฝังเรื่องศีลธรรม จากการสังเอดพุทธิดกรรม พบว่า นักเรียนสนใจ และตั้งใจฟังธรรมะที่ประธานสงฆ์แสดง มีระเบียบเรียบร้อย

การฝึกอบรมภาคปฏิบัติได้จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ โดยดำเนินการฝึกอบรม พัฒนาจิต ด้วยวิธีปฏิบัติจริง ดังนี้

การสวดมนต์ทำวัตร/บริหารจิตเจริญปัญญา

เป็นกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาจิต อบรมจิตใจจากการที่จิตได้ฟังชานหรือเหยือกกายมาทั้งวัน มาฝึกภายในเพื่อให้ภายนอกได้ผ่อนคลาย โดยการสวดมนต์หรือสาธยายมนต์บทสรรเสริญพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ พร้อมทั้งการทำสมาธิเพื่อให้จิตสงบอันเป็นบ่อเกิดของปัญญาต่อไป กิจกรรมนี้ผู้วิจัยพานักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดทำวัตรสวดมนต์เจริญภาวนาตลอดระยะเวลาที่อยู่ในวัดคือสวดมนต์ทำวัตรเย็นบริหารจิตเจริญปัญญาวันที่ 21 สิงหาคม 2553 และตอนเช้าในวันที่ 22 สิงหาคม 2553 และตอนเย็นวันที่ 22 สิงหาคม 2553 และตอนเช้าในวันที่ 23 สิงหาคม 2553 รวมการสวดมนต์ทำวัตร บริหารจิตเจริญปัญญาใช้เวลา 4 ชั่วโมง 30 นาที จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า ส่วนมากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ให้ความร่วมมือ และมีความตั้งใจสวดมนต์ตามหนังสือ โดยวิธีการสวดมนต์ภาษาบาลีแล้วแปลเป็นภาษาไทย ตลอดกิจกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถทำได้คล่องแคล่ว และสามารถรู้ความหมายของเนื้อความอีกด้วย สุดท้ายมีการนั่งสมาธิและแผ่เมตตา ที่ได้ปฏิบัติในครั้งนี้ เป็นความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

จากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องอทินนาทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ระหว่างวันที่ 21 , 22 และ 23 สิงหาคม พุทธศักราช 2553 ณ วัดท่าเยี่ยม ตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน โดยภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรม ผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความตื่นตัวที่ได้ศึกษานอกสถานที่ ได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อทินนาทาน มีความตั้งใจและสนใจ ศึกษาหาความรู้จากเอกสาร และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีการจดบันทึก แสดงความคิดเห็น ชักถามข้อสงสัยและตอบคำถามจากการชักถามของพระวิทยากร มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรม เป็นอย่างดี ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลมาจากเทคนิคการสอนของพระวิทยากรแต่ละรูป มีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานตลอดเวลา ไม่เครียด ไม่นาเบื่อและสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตร

การประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เพื่อประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังนี้

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การประเมินผลก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การประเมินผลก่อนและหลัง การใช้หลักสูตรเพื่อศึกษาความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร เรื่อง อทินนาทาน และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำผลของการประเมินผลการใช้หลักสูตรซึ่งใช้แบบวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์นำเสนอโดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร (pre-test) และหลังใช้หลักสูตร (post-test) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อทินนาทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ระหว่างก่อนและหลังฝึกอบรมหลักสูตร

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ค่า t - test	P - value
ก่อนฝึกอบรม	30	20	8.80	1.99	17.13	.000*
หลังฝึกอบรม	30	20	15.40	2.43		

* p < .05

จากตาราง 12 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อทินนาทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 หลังฝึกอบรม เท่ากับ ($\bar{X}=15.40$,S.D. = 2.43) คะแนน และก่อนฝึกอบรมเท่ากับ ($\bar{X}=8.80$,S.D.=1.99) คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนกับหลังฝึกอบรม หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางกายด้านอทินนาทาน ก่อนกับหลังฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ดังตาราง 13 - 14

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมทางกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ระหว่างก่อนและหลังฝึกอบรม ตามหลักสูตร

พฤติกรรมทางกาย ด้านอทินนาทาน	n	\bar{X}	S.D.	ค่า t - test	P - value
ก่อนฝึกอบรม	30	1.71	0.17	13.17	.000*
หลังฝึกอบรม	30	1.22	0.20		

* p < .05

จากตาราง 13 พบว่า พฤติกรรมทางกายด้านอหิณนาทานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ก่อนฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=1.71$, S.D.=0.17) คะแนน และหลังฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X}=1.22$, S.D.= 0.20)คะแนน และพฤติกรรมทางกายด้านอหิณนาทาน ของนักเรียน หลังจากฝึกอบรมลดต่ำกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนพฤติกรรมทางกายด้านอหิณนาทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ก่อนฝึกอบรม

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ลักขโมยของ ของคนอื่นโดยที่เจ้าของไม่รู้	1.40	0.49	ปฏิบัติน้อย
2. เก็บของได้แล้วไม่เคยคืนเจ้าของ	1.73	0.45	ปฏิบัติปานกลาง
3. สับเปลี่ยนของตนเองที่ไม่ดีให้ผู้อื่น	1.53	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
4. ถูกทำโทษเพราะเรื่อง ลักขโมยของ	1.53	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
5. หยิบฉวยเงินของพ่อแม่ผู้ปกครองโดยไม่ได้รับอนุญาต	2.03	0.32	ปฏิบัติมาก
6. ยืมเงินหรือสิ่งของ ของเพื่อนแล้วไม่คืน	1.53	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
7. ช่มชู้เอาเงินหรือสิ่งของกับเด็กที่เล็กกว่า	1.93	0.36	ปฏิบัติปานกลาง
8. นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ได้รับอนุญาต	2.00	0.00	ปฏิบัติมาก
เฉลี่ย	1.71	0.17	ปฏิบัติปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่าพฤติกรรมทางกายด้านอหิณนาทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ก่อนฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติ ปานกลาง ($\bar{X}= 1.71$, S.D.= 0.17) แต่เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า พฤติกรรมทางกายที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ หยิบฉวยเงินของพ่อแม่ผู้ปกครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{X}=2.03$, S.D.=0.32) รองลงมาคือ นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{X}=2.00$, S.D.=0.00) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือลักขโมยของ ของคนอื่นโดยที่เจ้าของไม่รู้ ($\bar{X}=1.40$, S.D.=0.49)

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนพฤติกรรมทางกาย
ด้านอทินนาทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 หลังการฝึกอบรม

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ลักขโมยของ ของคนอื่นโดยที่เจ้าของไม่รู้	1.03	0.18	ปฏิบัติน้อย
2. เก็บของได้แล้วไม่เคยคืนเจ้าของ	1.17	0.38	ปฏิบัติน้อย
3. สับเปลี่ยนของตนเองที่ไม่ดีให้ผู้อื่น	1.17	0.38	ปฏิบัติน้อย
4. ถูกทำโทษเพราะเรื่อง ลักขโมยของ	0.13	0.35	ปฏิบัติน้อย
5. หยิบฉวยเงินของพ่อแม่ผู้ปกครองโดยไม่ได้ รับอนุญาต	1.37	0.49	ปฏิบัติน้อย
6. ยืมเงินหรือสิ่งของ ของเพื่อนแล้วไม่คืน	1.07	0.25	ปฏิบัติน้อย
7. ช่มชู้เอาเงินหรือสิ่งของกับเด็กที่เล็กกว่า	1.27	0.45	ปฏิบัติน้อย
8. นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ได้รับ อนุญาต	1.53	0.51	ปฏิบัติปานกลาง
เฉลี่ย	1.22	0.20	ปฏิบัติน้อย

จากตาราง 15 พบว่า พฤติกรรมทางกายด้านอทินนาทาน หลังฝึกอบรมเฉลี่ย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.22, S.D.=0.20$) แต่เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า พฤติกรรมทางกายที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{X}=1.53, S.D.=0.51$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ถูกทำโทษเพราะเรื่องลักขโมยของ ($\bar{X}=0.13, S.D.=0.35$)

ประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตร คือ การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ผลประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง อทินนาทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยนำแบบการประเมินเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทานจำนวน 20 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่กำหนดไว้ในการทำวิจัย โดยประเมินจากการตอบแบบประเมินเจตคติต่อการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 4 (เห็นด้วย) 3 (ไม่แน่ใจ) 2 (ไม่เห็นด้วย) 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) และปรับเกณฑ์การประเมินเจตคติต่อหลักสูตรโดยกำหนดการให้คะแนนตามเกณฑ์การวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert's scale) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อและ

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยทั้งฉบับของการประเมินเจตคติต่อหลักสูตรตามหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน

แสดงผลภาพรวมของการประเมินเจตคติที่มีต่อหลักสูตรตามลำดับ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อ การใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง อทินนาทาน เข้าใจง่าย	4.07	0.63	เห็นด้วย
2. เป็นหลักสูตรที่น่าเข้ารับการอบรม	4.33	0.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. เป็นหลักสูตรที่ตรงต่อความต้องการของนักเรียน	4.40	0.71	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. เป็นหลักสูตรที่ช่วยให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ	4.17	0.58	เห็นด้วย
5. รู้สึกดีใจที่มีโอกาสได้เข้ารับการอบรม	4.53	0.72	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. เข้าร่วมการฝึกอบรม ด้วยความเต็มใจ	4.67	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. ยิ่งอบรมยิ่งน่าเบื่อ	1.10	0.30	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. เนื้อหาเป็นความรู้ใกล้ตัวผู้เข้ารับการอบรม	4.23	0.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. กิจกรรมที่จัดขึ้นมีหลายรูปแบบน่าสนใจ	4.30	0.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. เข้าร่วมกิจกรรมแล้วจิตใจผ่อนคลายมากขึ้น	4.63	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. อบรมแล้ว ทำให้ได้ข้อคิดมากขึ้น	4.63	0.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. เรื่องราวในหลักสูตรฝึกอบรมไม่น่าสนใจเลย	1.03	0.18	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
13. อบรมแล้วรู้สึกว่าจะช่วยให้มีสติควบคุมตนเองได้	4.33	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
14. อบรมแล้วทำให้รู้จักปรับปรุงตัวเอง	4.33	0.75	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15. อบรมแล้วเกิดความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป.	4.33	0.70	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16. เข้าอบรมครั้งนี้รู้สึกว่าเสียเวลา	1.07	0.25	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในเรื่องการกระทำ ความดี.	4.63	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18. เป็นหลักสูตรที่นำความรู้มาถ่ายทอดแนะนำ ผู้อื่นได้	4.27	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19. เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่ควรจัดในทุกๆ ปีการศึกษา	4.63	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
20. อยากเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมแบบนี้อีก	4.77	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เฉลี่ย	3.92	0.55	มาก

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนมีระดับเจตคติต่อการฝึกอบรมเรื่องอทินนาทานในข้อคำถามเชิงบวกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92, S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ อยากเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมแบบนี้อีก ($\bar{X}=4.77, S.D.=0.42$) และรองลงมา คือ เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่ควรจัดในทุกๆ ปีการศึกษา ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในเรื่องการทำความดี เข้าร่วมกิจกรรมแล้วจิตใจผ่องใสมากขึ้น ($\bar{X}=4.63, S.D.=0.48$) ในข้อคำถามเชิงลบโดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและรายการที่มีค่าเฉลี่ยเจตคติน้อยที่สุด คือ ยิ่งอบรมยิ่งน่าเบื่อ ($\bar{X}=1.10, S.D.=0.30$) และรองลงมา คือ ฝึกอบรมครั้งนี้รู้สึกว่เสียเวลา ($\bar{X}=1.07, S.D.=0.25$) และเรื่องราวในหลักสูตรฝึกอบรมไม่น่าสนใจเลย ($\bar{X}=1.30, S.D.=0.18$) ตามลำดับ

2. ผลการปรับปรุงหลักสูตร

เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้พบว่า มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม ตามขั้นตอนการอบรม แม้ในช่วงการพัฒนาหลักสูตร จะได้รับการตรวจสอบความสอดคล้อง และความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน แล้วก็ตามแต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าระยะเวลาที่กำหนดในบางช่วงกิจกรรมน้อยเกินไปผู้วิจัยจึงต้องเพิ่มเวลาให้มากขึ้นเพื่อให้การทดลองใช้หลักสูตรดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยได้แก่ เวลาในตอนเย็นของแผนวันที่ 21 สิงหาคม 2553 คือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 จากแผนละ 2 ชั่วโมง เป็นแผนละ 3 ชั่วโมง และเวลาเช้าของแผนวันที่ 22 สิงหาคม 2553 คือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 จากแผนละ 7 ชั่วโมง เป็นแผนละ 8 ชั่วโมง 30 นาที และในวันที่ 23 สิงหาคม 2553 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 จากแผนละ 3 ชั่วโมง เป็นแผนละ 5 ชั่วโมงการปรับปรุงแก้ไขการจัดเวลาอบรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรมให้ตามหลักสูตร ดังตาราง 17

ตาราง 17 การจัดเวลาฝึกอบรมในลักษณะหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง อทินนาทาน ภายหลังจาก
การปรับปรุงหลักสูตร 23 ชั่วโมง

แผนที่	ชื่อแผนการเรียนรู้	เวลา (เดิม)		เวลา(หลังปรับปรุง)	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	พิธีเปิดแล้วมอบตัวเป็นศิษย์	-	3	-	3
2	สมาธิและประโยชน์ของการเจริญสติ	1	1	1	1
3	ความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และพฤติกรรมของอทินนาทาน	1	1	2	1
4	พระคุณของแม่	1.30	.30	1.30	.30
5	คุณและโทษของอทินนาทาน	2	5	2.30	6
6	กษัตริยาธิราชชนชาติไทย	2	-	2	-
7	กฎแห่งกรรม	1	1	1	1
8	การประกอบอาชีพที่สุจริตและความ พอเพียงในชีวิต	2	1	2	3
รวม		10.30	12.30	12	15.30

จากตาราง 17 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง อทินนาทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ประกอบด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผนรวมทั้งสิ้น 27 ชั่วโมง 30 นาที แบ่งเป็นทฤษฎี 12 ชั่วโมง ปฏิบัติ
15 ชั่วโมง 30 นาที